

ORNIS FENNICA

1932, IX. SUOMEN LINTUTIETEELLISEN YHDISTYKSEN JULKAISEMA IX, N:o 3
UTGIVEN AV ORNITOLOGISKA FÖRENINGEN I FINLAND

Toimittajat: Tri *Pontus Palmgren*, Helsinki,
Bulevardi 17, — maist. *Einari Merikallio*, Kerava.
Toimituksen osoite: Tri *Pontus Palmgren*,
Helsinki, Bulevardi 17.
Vuosikerran tilaushinta: Smk. 50: —, ulko-
maille Smk. 50: —

Ilmestyy neljänä vihkona vuodessa.

Redaktörer: Dr *Pontus Palmgren*, H:fors,
Bulevarden 17, — mag. *Einari Merikallio*, Kerava,
Redaktionens adress: Dr *Pontus Palmgren*,
Helsingfors, Bulevarden 17.
Prenumerationsavgift per årgång: Fmk 50: —
till utlandet Fmk 50: —

Utkommer med 4 häften i året.

Bezugspreis für Abonnenten im Ausland Fmk 50: —

Erscheint mit vier Nummern im Jahre.

Kansankäyttämiä lintujen nimiä Kemijoelta.

Vogelnamen aus Kemijoki, Lappland.

EINARI MERIKALLIO.

Oheiset linnunnimet on kerännyt ja allekirjoittaneen käytettäväksi jättänyt äskettäin tuonen tuville siirtynyt nuori, paljon lupauksia lintujen täyttäjänä ja maalarina antanut, Suomalaisen normaaliylyseon oppilas PAAVO PENTZIN. Keräily on suoritettu kesällä 1930 Kemijoella, Rovaniemen pitäjässä.

Keräily osoittaa, että kansankäyttämät lintujen nimet ovat edelleenkin sangen kiitollinen tutkimusala, sillä tästäkin kokoelmasta on 63:stä merkitystä linnunnimestä kokonaista 27 varemmin kirjallisuudessa tuntematonta (Vertaa E. Merikallio: Suomalaisia lintujen nimiä. Suomalaisen Eläin- ja kasvitieteellisen seuran Vanamon julkaisuja. Osa 2. N:o 1.) Niillä ei todennäköisesti ole laajempaa levenemisaluetta, mutta ovat useat kuitenkin sangen hauskoja ja onnistuneita. Nämä nimet ovat harvennetuin kirjaimin painetut. Näiden lisäksi on kokoelmassa 7 nimeä (bullulintu, kyntörastas, nurkkapääskynen, isotikka, huuhkaja, jänkälintu ja pikkukajava), jotka kyllä ovat varemmin tunnetut, mutta jotka nyt mainituille lajeille ovat uusia.

Kun useat nimistä koskevat keräyspaikalle enemmän tai vähemmän odottamattomia tai harvinaisia lajeja, kääntyi allekirjoittanut nimien kerääjän puoleen pyytäen selvitystä mainittujen lajien esiintymisestä. Huomattavimmat löydöt on liitetty mukaan.

Corvus corax (L.) = haaskavares.

Cractes infaustus (L.) = kuukkeli, raatoharakka.

Sturnus vulgaris (L.) = uutturastas.

Talon telkänpönttöön yritti pari tehdä pesän, mutta kissan liian tiheet vierailut karkoittivat pois. Lähempänä Rovaniemen kauppalaa useita pesyeitä. — Kottarainen on kaikesta päättäen edelleenkin pesimäaluettaan maassamme laajentamassa.

Carduelis linaria (L.) = varpiainen.

Pyrrhula pyrrhula (L.) = tuomiherra.

Pinicola enucleator (L.) = hullulintu.

Loxia curvirostra (L.) = ristinokka.

Loxia leucoptera bifasciata (Brehm) = kirjava-ristinokka.

Näki kolme melkosuurta parvea elokuussa.

Fringilla montifringilla L. = kiernapeipponen.

Emberiza citrinella L. = sirkku l. peltosirkku.

Emberiza rustica Pallas = pajulintu.

Monesta, vaikka ei juuri allekirjoittaneesta, voi olla yllättävää pohjansirkun runsas esiintyminen: $\frac{4}{6}$ ♂, $\frac{21}{6}$ ♀, $\frac{11}{7}$ 3 ♂♂ ja $\frac{1}{8}$ 2 ♂♂ 1 ♀.

Plectrophenax nivalis (L.) = pulmukainen.

Anthus pratensis (L.) = sääskilintu.

Parus cristatus = harjatiitinen.

Erittäin huomattava on tämän lajin löytö, vieläpä kansalle tutuna lintuna, ulkopuolella tähän saakka tunnetun alueensa. Kerääjä oli aivan läheltä nähnyt yhden yksilön, joka mitättömästä töyhdestä ja melkoisesta avuttomuudestaan päättäen oli saman kesän poikanen ja todennäköisesti aivan lähistöllä syntynyt. Paikkakuntalaisten mukaan on laji „aika harvinainen“ ja kuuluu joskus talvella ruokalaudallakin näyttäytyneen.

Parus major L. = makkaratiainen.

Parus atricapillus Selys = pakastiainen.

Lanius excubitor L. = mehtäharakka.

Muscicapa striata (Pallas) = mäkärälintu.

Phylloscopus collybita abietinus (Nilsson) = mukkalintu.

Oli „hyvin yleinen“. Melkein läpi yön kuuli sen „tiputusta“ joen perukoista l. mukista, josta nimi johtuu.

Turdus viscivorus L. = kyntörastas.

Turdus philomelus Brehm = yörastas.

Phoenicurus phoenicurus (L.) = viirilintu.

Luscinia svecica (L.) = satakieli.

Troglodytes troglodytes (L.) = sormuslintu.

Huomattava on myös tämän lajin, jota kerääjä ei itse tavannut, mutta joka hänen saamiensa kuvausten perusteella ei voine olla mikään muu laji, esiintymisen ulkopuolella tähän saakka tunnetun alueensa ja jokseenkin samalla korkeudella kuin allekirjoittaneen Aulankijoella ja Paanajärvellä tapaamat yksilöt. Kansan miesten mukaan on laji „joskus eksynyt“ paikkakunnalle.

Cinclus cinclus (L.) = koskiharakka.

Hirundo rustica L. = nurkka- l. orsipääskynen.

Riparia riparia (L.) = törmiäinen.

Apus apus (L.) = kelopääskynen.

Picoides tridactylus (L.) = Pikkutikka.

Dryocopus martius (L.) = Isotikka eli poutalintu.

Aegolius funereus (L.) = papattajapökkiö.

Bubo bubo (L.) = sarvihuuhkaja.

Strix nebulosa lapponica Thunberg = korpipöllö.

Talvella 1930 ampui maanvilj. Väinö Sukula yhden yksilön ja on se nyttemmin kerääjän täyttämä. Myös kesällä ammuttiin yksi „korpipöllö“.

Strix uralensis Pallas = huuhkaja.

Saamiensa kuvauksien perusteella on kerääjä varma siitä, että lajimääräys on oikea.

Falco rusticolus L. = jänishaukka.

Falco tinnunculus L. = rasta shaukka.

Buteo vulpinus intermedius Menzbier = poutahaukka.

Circus cyaneus (L.) = sammakkohaukka.

Accipiter gentilis (L.) = koppelohaukka.

Pandion haliaëtus (L.) = kalahaukka.

Anas platyrhynchos L. = hankisuorsa.

Anas penelope L. = myllylintu.

Bucephala clangula (L.) = sotka.

Oidemia nigra (L.) = meriteeri.

Mergus merganser L. = lehemikoskelo.

Colymbus arcticus L. = ♂ kuikka, ♀ kaakkuri.

Laajalle Pohjois-Suomeen levinnyt erheellinen käsitys!

Philomachus pugnax (L.) = suo- eli jänkälintu.

Keväällä 1930 tapasi P. P. useita koiraita ja syksyllä pienenisiä parvia.

Calidris alpina (L.) = isoplytti.

Keväällä ja syksyllä pieniä (5—10 kpl.) parvia, kesällä (erehdys? E. M—o.) joku pari.

Calidris temminckii (Leisler) = pikkuplytti.

Tringa hypoleucos (L.) = sipi.

Tringa glareola L. = jänkäviklo.

Numenius phaeopus (L.) = jänkäkuovi.

Capella gallinago (L.) = taihvaanmäkärä, eli honottaja.

Larus canus L. = pikkukajava.

Larus sp. = isokajava.

Lagopus mutus (Montin) = tuntuririekko.

Perdix perdix (L.) = ruskea- eli rihipyy.

Kerääjä tapasi kesällä 2 yksilöä ja paikkakuntalaiset ilmoittivat „leutoina talvina“ eksyneen toisinaan pieniä parvia.

Ein Versuch zur Registrierung der Intensitätsvariation des Vogelgesanges im Laufe eines Tages.

PONTUS PALMGREN.

Die Einwirkung der meteorologischen Faktoren auf den Vogelgesang hat man vor allem durch Untersuchungen über die Anfangszeiten des Frühgesanges in ihrer Abhängigkeit von jenen Faktoren zu bestimmen versucht.¹⁾ Wenn wir mit SCHWAN und TREBESIUS annehmen wollen, dass die erste Gesängäusserung unmittelbar dem Aufwachen folgt, ist aber gegen diese Methode einzuwenden, dass sie

¹⁾ HAECKER, 1916, Reizphysiologisches über Vogelflug und Frühgesang. — Biol. Centralblatt 36.

SCHWAN, 1921—22, Ueber die Abhängigkeit des Vogelgesanges von meteorologischen Faktoren, untersucht auf grund physikalischer Methoden. — Verh. Orn. Ges. in Bayern 15.

SEPPÄ, 1928, Havaintoja valon ja sääsuhteiden vaikutuksesta lintujen päivittäisen elontoiminnan alkuehteen. (Referat: Beobachtungen über den Einfluss des Lichtes und der Witterung auf den Beginn der täglichen Lebenstätigkeit der Vögel.) — Annales Soc. Zool. - Botanicæ Fenn. Vanamo 6.

TREBESIUS, 1930—32, Beeinflussen meteorologische Erscheinungen den Beginn des Vogelgesanges. — Mitteilungen ü. die Vogelwelt 29—31.

ZIMMER, 1919, Der Beginn des Vogelgesanges in der Frühdämmerung. — Verh. Ornith. Ges. in Bayern 14.